

Otázka: Sofisté

Předmět: Základy společenských věd

Přidal(a): Nikol

Sofisté, Sokrates, Platón

Předsokratovci - příroda přírodní jevy, podstata věcí

klasické období - moralita a legalita, člověk a společnost, zpochybňování zákonů

Sofisté

- rétorika,
- logika,
- politika,
- eristika (opak logiky, zdánlivá logika)
 - co jsi neztratil to máš
 - neztratil jsi rohy
 - tedy máš rohy.

- postupem doby negativně hodnoceni jako nemorální, ale spíše pragmatici

nejschopnější : (Platon na ně napsal dialogy)

Protagoras - „Měrou všeho je člověk. Věcí jsoucích, že jsou a věcí nejsoucích, že nejsou“
→relativizace

pravdy a objektivního poznání

Gorgiás - vynkající řečník, učením vydělal jmění

- „Nic není. I kdyby něco bylo, nemohli bychom to poznat. A i kdybychom to mohli poznat, nemohli

bychom to nikomu sdělit - takže nic není.

- Zákony vnímají jako pouhé konvence

Sokrates

- i když jsou zákony konvencí, je nutné je dodržovat (sám se podrobil trestu smrti, i když měl možnost

uniknout, aby zákony neutrpěly na vážnosti)

- nikdy nic nepsal, vše o něm víme od Platóna (Sokrates je v jeho knihách hlavní mluvčí - první knihy

patrně opravdu popisují Sokrata, další už jsou Platonovým dílem)

- „Poznej sám sebe „ (nápis na věštírně v Delfách)

. „Vím, že nic nevím“ (ve smyslu, vím, co nevím)

- mínění - na základě zkušenosti, neověřené rozumem
- vědění evidentní, založené na rozumovém pochopení (Kohák a lednička □)

Platon

- 4. stol. př.n.l.
- významná Athénská rodina - svůj původ odvozovala od Solóna
- už od mládí nadaný, psal básně, tělesně zdatný
- měl být politik, ale pak se poznal se Sokratem a rozhodl se pro dráhu filosofa - tedy ani básník a ni

politik

- psal formou dialogů (napsal jich přes 30)
 - Sokrates vždy jen klade otázky - nikdy nepřednáší svou filosofii → filosofie jako proces hledání

otázek a odpovědí (tedy nelze se naučit nazpaměť)

- každý ze zúčastněných v dialogu nabývá poznání
- Nic nepsal, protože tím by své vědění degradoval na mínění - dal přednost, aby na to druzí přišli

sami a pomáhal jim kladením otázek („porodní dědek myšlenek“) ←- maieutika

Teorie anamnéze - nic se neučíme, musíme se soustředit a rozpomenout se, neboť poznání už v sobě máme -

protože naše duše je věčná („světová duše“) a kdysi pobývala ve světě idejí

- hlavním mluvčím je vždy Sokrates

- Obrana Sokratova
- Symposion (=hostina, pitka) - o lásce
- Menón - otázka zdatnosti (co je příčinou toho že někteří jsou nadaní a úspěšní a jiní

nikoliv)

- Ústava (Res pública)
- SymParmenidés
- Protágoras
- Gorgias
- Sofisté
- Faidon - o nesmrtelnosti duše
- Faidras - o kráse
- Hippias ...

Ústava - návrh an uspořádání života ve státě - Syrakusy (vládl tam tyran Dionýsos) - chtěl tam vytvořit

svůj ideální stát

- podobenství jeskyně
- podobenství vozataje - rozum jako vozataj držící otěže dvou bujných koní - žádostivost

(instinkty a pudy) a emoce (vznětivost) - koně jako dynamická část naší duše, ale nemohou

si cválat jak chtějí - rozum by je měl mít pod kontrolou

- jeho největší dílo

- Akademia - cca 379 př.n.l. - koupil pozemky, které patřili hrdinovy Hakadémovi

- byla zavřena až 529 n.l., nejvýznamnější škola starověku

- předpoklady pro studium: číst, psát, počítat („Bez znalosti matematiky nikdo nevstupuj“)

- platonická láska - nenaplněná láska (fyzicky) - fyzická láska má být zdokonalována v oblasti duševní

- jeho láska byl Dión (synovec Dionýsa)

- v celých dialozích se vyskytuje jediná žena - Diotima (ze Symposia) - kněžka, která Sokratovi řekla

„jak se to s tou láskou vlastně má“ □

Fysis (= natura) - příroda, přirozenost

nomos (=konvence) - kultura

==> Co je důležitější , staří filosofové kladli dlraz na fysis

Jak se člověk liší od zvířat

- mám morálku
- řeč
- člověk může hlasu přírody říci ne
- →svobodná vůle, zodpovědnost

učení:

- ontologie (o bytí) :

- existují 2 světy - svět idejí - reálný, svět pravzorů, inteligibilní - jen myslitelný,

neviditelný, čísla, matematické vztahy, přírodní zákony.., vědění, rozumové poznání

◦svět smyslově vnímatelný - mínění, odvozený od idejí

→objektový idealismus (pravé poznání jen skrze ideje) —> gnozeologie (teorie poznání)